

## **BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ VE BU KONUDA YAPILAN VERGİSEL DÜZENLEMELER -I-**

Azmi DEMİRCİ  
Baş Hesap Uzmanı

### **GİRİŞ:**

Birçok gelişmiş ülkede, zorunlu katılıma dayanan kamu emeklilik sistemlerine ek olarak, bireylerin gönüllü katkılarıyla oluşturulan ve fonlara dayalı bireysel hesaplarda takip edilebilen "bireysel emeklilik hesaplarıyla", esas olarak çalışma yaşamına aktif olarak katılamayacağı varsayılan yaşa ulaşmış kişilerin aktif çalışma yaşamında elde ettikleri gelire yakın bir gelir elde etmelerini sağlamak amaçlandığı gibi; bu ülkelerde tasarrufların önemli bir kısmının emekliliğe yönelik fonlardan oluşması sebebiyle de "bireysel emeklilik sistemleri"nin dayandığı fonlar, ekonomik gelişmede gerekli uzun vadeli fonların kaynağını oluşturmaktadır.

Aşağıdaki tabloda, 1996 yılı sonu itibariyle bazı OECD ülkelerinde emekliliğe yönelik -gönüllü katkılardan oluşan- fonların tutarı ve bu fonların Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'ya oranı gösterilmiştir.<sup>1</sup>

| <b>Ülkeler</b>    | <b>Toplam Fon<br/>(Milyar \$)</b> | <b>Toplam Fon/GSYİH<br/>(%)</b> |
|-------------------|-----------------------------------|---------------------------------|
| İtalya            | 36,3                              | 3,0                             |
| Almanya           | 136,3                             | 5,8                             |
| Japonya           | 1.919,7                           | 41,8                            |
| Amerika Bir. Dev. | 4.303,0                           | 58,2                            |
| İngiltere         | 861,9                             | 74,7                            |
| Hollanda          | 345,7                             | 87,3                            |

Zorunlu katılımın sağlandığı kamu emeklilik sistemlerine ek olarak, isteğe bağlı katılıma dayanan fon esaslı "bireysel emeklilik sistemiminin" bulunmaması nedeniyle, Ülkemizde ek emeklilik geliri sağlama işlevi yıllarca özel sigorta şirketleri bünyesinde oluşturulan "hayat sigortaları" aracılığıyla yürütülmeye çalışıldığı gibi, tasarruf sahipleri tarafından, gayrimenkul başta olmak üzere, döviz, altın ve mevduat da emeklilik döneminde ek

<sup>1</sup> Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, Genel Gerekeçe

gelir sağlayacak "yatırım araçları" olarak değerlendirilmiştir. (Esas olarak ek emeklilik geliri sağlamaya yönelik olarak Türkiye'de hayat branşında faaliyette bulunan 32 sigorta şirketinin 1999 ve 2000 yıllarına ilişkin prim üretimi ve 2000 yılında bu şirketlerin yapmış olduğu tazminat ödemeleri aşağıdaki gibidir<sup>2</sup>) Ancak, gerek gelişmiş ülkelerdeki başarılı örneklerin varlığı ve gerekse ekonomik gelişmelere bağlı olarak bireylerin hizmet standartlaşması yerine çok basamaklı emeklilik sistemlerini, maaş veya sabit getiri yerine fonlu sistemleri tercih etmesi; kendi tasarrufları üzerinde söz sahibi olma ve yatırım riski üstlenme konusundaki duyarlılığı, geleneksel araçların yeterli ve/veya sürekli gelir sağlayamaması ve ayrıca ekonominin uzun vadeli fon ihtiyaçlarına yeterli kaynak oluşturmaması sebebiyle, Ülkemizde de fon esaslı "bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi"nin kurulması zorunlu hale gelmiş; uzun sayılabilecek bir yasama çalışmasından sonra da TBMM tarafından 4632 sayılı "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu" 28 Mart 2001 tarihinde kabul edilmiştir.

Çalışmamızın bu bölümünde, 7 Nisan 2001 tarih ve 24366 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4632 sayılı "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu" ile getirilen ve Kamuoyunda "özel emeklilik" olarak adlandırılan bireysel emeklilik sisteminin genel esasları incelenecek; daha sonra yayımlanacak bölümde ise anılan Kanunla yapılan düzenlemelerin doğurduğu sonuçlara yönelik olarak 4697 sayılı Kanunla getirilen vergisel düzenlemelere yer verilecektir.

### 1. 4632 SAYILI BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNU İLE YAPILAN DÜZENLEMELER:

Bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemini düzenleyen 4632 sayılı Kanun toplam sekiz bölümden ve 28 maddeden oluşmaktadır. Sistemin en önemli unsurları olan Kanunun amaç ve kapsamı birinci bölümde, emeklilik sözleşmesi üçüncü bölümde hükme bağlanmış; emeklilik şirketlerine ve emeklilik yatırım fonlarına ilişkin düzenlemeler ise sırasıyla dördüncü ve beşinci bölümlerde yapılmıştır. Kanun'un ikinci bölümünde bireysel emeklilik danışma kurulu, altıncı bölümde denetim ve bağımsız dış denetim, yedinci bölümde ceza hükümleri, sekizinci bölümde de yönetmelik, geçici madde ile yürürlük ve yürütme hükümleri düzenlenmiştir. 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun yürürlük tarihi, 27 nci maddede, yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra olarak belirlenmiştir.

<sup>2</sup> T.C. Başbakanlık Hazine Müst.Sigorta Denetleme Kurulu, 2000 yılı Türkiye'de Sigorta Faaliyetleri Hakkında Rapor

| Hayat Dalı Direkt Prim İstihsalı |                   |
|----------------------------------|-------------------|
| 1999 Yılı                        | 2000 Yılı         |
| 174.869 Milyar TL                | 326.197 Milyar TL |

| 2000 Yılında Yapılan Ödemeler | Ödenen Tutar      |
|-------------------------------|-------------------|
| Ölüm ve Maluliyet             | 20.102 Milyar TL  |
| Vade Gelim ve İrat            | 32.724 Milyar TL  |
| İştira Ödemeleri              | 60.884 Milyar TL  |
| Kar Payı                      | 124.903 Milyar TL |
| Toplam                        | 238.612 Milyar TL |

## 1.1. BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNU'NUN AMAÇ VE KAPSAMI:

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 1/1 inci maddesinde Kanunun amacı *"kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak, bireylerin emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesi ile emeklilik döneminde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi, ekonomiye uzun vadeli kaynak yaratarak istihdamın artırılması ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunulmasını teminen, gönüllü katılıma dayalı ve belirlenmiş katkı esasına göre oluşturulan bireysel emeklilik sisteminin düzenlenmesi ve denetlenmesi"* olarak ifade edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise Kanunun kapsamına; emeklilik şirketlerinin kuruluş, çalışma, yönetim ve denetimine, kişilerin sisteme katılma, ayrılma ve emeklilik koşullarına, emeklilik yatırım fonlarının kuruluşuna, katkıların bu fonlarda toplanmasına ve değerlendirilmesine, aracılık hizmetlerine, kamuya açıklanacak bilgilerin kapsamına ve bireysel emeklilikle ilgili diğer esas ve usullerin girdiği belirtilmiştir; maddenin devamında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde sermaye piyasası ve sigortacılık mevzuatının ilgili hükümleri ve genel hükümlerin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Madde gerekçesinde de açık olarak ifade edildiği gibi, bireysel emeklilik yasası, tamamen orta ve üst gelir "katmanındaki" bireylere, kamu güvenlik sistemine ek olarak, emeklilik dönemlerinde ek gelir sağlamak üzere, gönüllü katılıma dayalı ve belirlenmiş katkı esasına göre bir sistem oluşturmayı hedeflemekte ve bu sistemde oluşan fonların yatırıma yönlendirilmesi iddiası ile yola çıkmaktadır. Bu yönüyle de, açıktır ki sistemin hedef ve iddialarını gerçekleştirmesi, ulusal gelirden anlamlı paylar alan ve dolayısıyla tasarruf etme yeteneği ve tasarruf edebilme olanağı bulunan "katılımcılar"ın sayısı ile doğru orantılı olduğu gibi; ulusal gelirden anlamlı pay alanların emekli olduklarında bireysel emeklilik sisteminden elde edebilecekleri "gelirlere" izafe ettikleri anlam ve bu "gelirleri" önemseme dereceleri ve uzun ve orta vadeli diğer yatırım araçlarından beklenen getiriler de sistemin başarısını belirleyecektir.

## 1.2. BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE KATILMA VE EMEKLİ OLMA:

### 1.2.1. Bireysel Emeklilik Sistemine Katılma Koşulları:

Kanunun 4 üncü maddesine göre bireysel emeklilik sistemine, medeni hakları kullanma ehliyetini haiz kişiler katılabilir. Tasarı taslağında da bu düzenleme "18 doldurmuş ve kanuni ehliyeti haiz kişiler" olarak öngörülmüş, ancak daha geniş bir katılımın sağlanması amacıyla "medeni hakları kullanma ehliyetini haiz" kişiler olarak değiştirilerek yasalaşmıştır.

Yasal düzenlemede katılımcılar veya adına sisteme katkı yapılanlar bakımından *"medeni hakları kullanma ehliyetini haiz olmak"* dışında herhangi bir kayıt ya da koşul aranmamıştır.

### 1.2.2.Emeklilik Sözleşmesi:

İzleyen bölümlerde açıklandığı üzere, katılımcıların Bireysel Emeklilik Sisteminde kalacakları sürenin asgari 10 yıl olarak belirlenmiş olması nedeniyle, sisteme katılacaklar ile emeklilik şirketi arasında, asgari aşağıdaki hususları içeren bir sözleşmeyi düzenlemeleri yasa ile zorunluluk olarak hükme bağlanmıştır. 4362 sayılı Kanunun 4/2 nci maddesine göre düzenlenecek sözleşmelerde;

-Katılımcının sisteme girmesine, sistemden ayrılmasına, emekli olmasına,

-Katkıların ödenmesine, bireysel emeklilik hesaplarında izlenmesine, fonlarda yatırıma yönlendirilmesine,

-Katılımcı veya lehdarına yapılacak ödemelere,

-Katılımcı ve bireysel emeklilik şirketinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin esasların bulunması zorunlu olup; bu sözleşmelere ilişkin usul ve esaslar Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenecektir.

### 1.2.3.Katılımcıların Hak ve Yükümlülükleri:

Kanunun 5 ve inci maddelerinde yapılan düzenlemelerle, katılımcıların yükümlülüğü esas olarak iki ayrı noktada belirlenmiştir. Bunlardan birincisi katılımcıların bireysel emeklilik şirketine periyodik ödeme (katkı) yapması, diğeri ise giriş aidatı ödemesidir.

Kanunun 5/1 inci maddesine göre "*Katılımcı, emeklilik sözleşmesinde belirtilen esaslar dahilinde bireysel emeklilik hesabına katkı yapar...*" Sistemin asli unsurunu oluşturan katkıların, düzenlenen sözleşme çerçevesinde ödenmesi zorunlu olup, bu konudaki belirlemeler (katkı tutarı, ödeme dönemleri, varsa katkı tavanı ve tabanı vb) sözleşmede yer alacaktır. Kanunun katılımcılar bakımından düzenlediği giriş aidatı ödeme yükümlülüğü ise 7 nci maddede hükme bağlanmış zorunlu olmayan ve tamamen emeklilik şirketinin talep etmesi halinde zorunlu hale gelen bir ödemedir. Yapılan düzenlemede, giriş aidatlarıyla birlikte, her türlü kesintilerin, düzenlenecek sözleşmelerde ve şirketler tarafından verilen ilan reklamlarda açık olarak belirtilmesi zorunlu tutulmuş ve bu konudaki düzenlemelerin usul ve esaslarını tespit etme yetkisi Hazine Müsteşarlığına verilmiştir.

Katılımcıların "hakları" olarak Kanunda düzenlenen hususlar ise, esas itibarıyla bireysel emeklilik şirketinde biriken katkı paylarının değerlendirilmesiyle ilgilidir.Kanunun 5 inci maddesine göre, Katılımcı;

-Emeklilik sözleşmesinde yer alacak şartlar çerçevesinde, katkı payının aynı şirkete ait birden fazla fon arasında paylaştırılmasına karar verebileceği gibi,

-Bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin başka bir emeklilik şirketine aktarılmasını da talep edebilir.

İkinci halde yani katılımcıların birikimlerinin bir başka emeklilik şirketine devrini talep etmeleri halinde, şirket bu talebi yedi gün içerisinde yerine getirmekle yükümlüdür. Ancak katılımcıların bu talepte bulunabilmeleri için, sözleşme tarihinden itibaren asgari bir yıllık sürenin geçmesi gereklidir.

Yapılan bu düzenlemeler ile, katılımcıların aynı şirketteki katkı payı birikimlerinin ilgili şirkete ait emeklilik yatırım fonları arasında dağılımını belirlemek surtiyle yatırım kararlarına bizzat katılmaları sağlandığı gibi; katılımcıların birikimlerini bir başka emekli şirketine aktarılmasını talep etme hakkı da sistemde hizmet kalitesi ve yüksek getiri sağlama yönünde rekabet sağlama amacına dayanmaktadır. Madde gerekçesinde ayrıca, bireysel emeklilik sistemlerinin uygulandığı diğer ülkelerdeki tecrübelerin, bu hakkın zaman zaman katılımcılara ek menfaat sağlanması karşılığında şirketler arasında aktarmalar yapılması oranını artırdığı da belirtilmiştir.

#### 1.2.4. Emekli Olma ve Emeklilik Seçenekleri:

4632 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle de emekli olma koşulları ile emeklilik seçenekleri hükme bağlanmıştır. Bu düzenlemeye göre, katılımcıların bireysel emeklilik sisteminden emekli olmaya hak kazanabilmesi için;

-Sisteme giriş tarihinden itibaren en az on yıl sistemde bulunmaları ve,

-56 yaşını tamamlamış olma şartlarını birlikte sağlamaları gerekmektedir.

Zorunlu (kamu) sosyal güvenlik sistemindeki sınırların esas alındığı anlaşılan ve bu yönüyle kamu sosyal güvenlik sisteminden farklı görünmeyen bu düzenlemeye göre, örneğin 20 yaşında bireysel emeklilik sistemine katılan bir kişi 36 yıl sistemde kalmak koşuluyla 56 yaşını tamamladıktan sonra; 60 yaşında sisteme katılan bir kişi ise 70 yaşını tamamladıktan sonra emekli olma hakkı kazanacaktır. *"Sistemde daha çok kalanlar sistemden daha çok yararlanacaktır."* biçimindeki bir değerlendirmeye dayansa da, bu şekildeki bir düzenleme, sisteme genç yaşta katılmayı engeller niteliktedir. Yaşla sınırlanmayan ve yaş grupları bakımından farklılaştırılmış bir "katkı" süresinin (örneğin 20 yaşında katılanlar için 25 yıl, 40 yaşında katılanlar için 15 yıl gibi) belirlenmesi, her yaş grubunun sisteme katılmasını sağlamak bakımından daha pratik görünmektedir.

Yasal düzenlemeye göre, kanunda belirtilen koşulları sağlayarak emekli olmaya hak kazanan katılımcı, emekli olma aşamasında, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin bir kısmının veya tamamının defaten ödenmesini talep edebileceği gibi, yapacağı *"yıllık gelir sigortası sözleşmesi"* çerçevesinde kendisine maaş bağlanmasını da talep edebilecektir. *"Yıllık gelir sigortası sözleşmesi"* nin mahiyeti Kanunda ; *"toplu veya belirli süreler içinde yapılan katkılara göre sigortalının yaşaması halinde hemen veya belli bir süre sonra başlayan, sigortalıya veya lehdarlarına ömür boyu veya belirli süreler için yapılan düzenli ödemelerdir. Yıllık gelir sigortası sözleşmesine göre belirlenen emeklilik maaşı, aylık, üçer aylık, altı aylık, veya yıllık olarak ödenebilir..."* şeklinde açıklanmıştır.

Görüldüğü üzere, emekli olma aşamasında, katılımcıya gelir elde şekli anlamında üç seçenek sunulmaktadır;

-Birikimlerinin tamamını,

-Birikimlerinin bir kısmını veya

-Yıllık gelir sigortası çerçevesinde kendisine maaş bağlanmasını talep etme hakkı sağlanmıştır.

Ancak, yasal düzenlemede bu seçeneklerden birincisi ve üçüncüsü açık olarak tanımlanmasına rağmen, katılımcının ikinci seçeneği, yani bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin bir kısmını talep edip kalan birikimlerini sistemde bırakması halinde, kalan birikimlerin ne tür bir işleme tabi tutulacağı (örneğin emeklilik yatırım fonlarında değerlendirilmesine devam edilip edilmeyeceği, değerlendirilecekse nihai olarak nasıl ödeneceği, değerlendirilen tutarların yıllık gelir sigortasına esas alınıp alınmayacağı vb) konusunda bir açıklık mevcut bulunmamaktadır.

Diğer yandan, Kanunun 5 inci maddesinde, şirketin, katılımcıların kısmen veya tamamen ödeme talebini veya başka bir şirket veya hayat sigorta şirketi ile yıllık gelir sigortası sözleşmesi yapması halinde, hesaptaki birikimleri herhangi bir kesinti yapmadan en geç yedi iş günü içerisinde yerine getirmekle yükümlü olduğu hükme bağlanmış; ve ayrıca sözleşme süresi içerisinde katılımcının vefat etmesi halinde lehdarın, sürekli iş göremezlik halinde katılımcının bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerin kendisine ödenmesini talep edebileceği belirtilmiş; katılımcının emekliliğe hak kazanmadan sistemden ayrılma talebinde bulunması halinde ise, birikimlerin sözleşme hükümleri çerçevesinde ödeneceği ve bu maddede öngörülen aktarma ve ödeme yükümlülüklerinin yedi iş günü içerisinde yerine getirilmemesi halinde şirketin "mütemerrit" hale geleceği ifade edilmiştir.

Yapılan düzenlemede, emekliliğe hak kazanmış katılımcıların hakları ile vefat ve iş göremezlik gibi beklenmeyen durumlarda birikimlerin akibeti konusunda net belirlemeler yapılmış olmakla birlikte; emekliliğe hak kazanmadan sistemden ayrılmayı talep edenlerin durumunun tamamen sözleşme hükümleri ile ilişkilendirilmesi bir eksiklik olduğu gibi, sistemin işleyişinde bu konuda birden fazla standartı da doğuracak niteliktedir. Şöyle ki, bir çok hükmüyle hizmet kalitesinin yükselmesi anlamında rekabet şartları yaratma iddiasındaki Kanun, emekliliğe hak kazanmadan ayrılanların durumunu tamamen şirketle katılımcı arasında düzenlenen sözleşme hükümlerine bağlayarak, emekli olmadan bireysel emeklilik sisteminden ayrılmayı teşvik edecek sözleşmeler düzenlenmesini teşvik etmekte ve olumsuz hedefleyen rekabet koşulları yaratmaktadır.

### **1.3. EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER:**

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun dördüncü bölümünde yer alan 8-14 üncü maddelerinde, emeklilik şirketlerinin kuruluşu, faaliyetleri ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan düzenlemeler Kanun sistematigi izlenerek aşağıda açıklanmıştır.

### 1.3.1. Emeklilik Şirketlerinin Kuruluş Esasları:

Kanunun 8 inci maddesine göre; “*emeklilik şirketi, bu Kanuna göre kurulan ve bireysel emeklilik sisteminde faaliyet göstermek üzere bu Kanun ile ihdas edilen emeklilik branşında ruhsat almış şirketi ifade eder. Şirket, 21.12.1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu hükümlerine göre hayat ve ferdi kaza branşlarında da ruhsat alabilir.*”

Yapılan düzenlemede emeklilik şirketlerinin esas itibariyle emeklilik konusunda faaliyet göstermek üzere kurulacağı belirtilmiş ve katılımcıların yaşamsal risklerinin (vefat, maluliyet vb) teminat altına alınmasını sağlamak bakımından da, bu şirketlerin aynı zamanda hayat ve kaza branşlarında faaliyette bulunabilmelerine olanak sağlanmıştır.

Ayrıca, Kanunun geçici birinci maddesiyle yapılan düzenlemeyle, bu Kanunun yayımı tarihinden önce hayat branşında faaliyet gösteren ve yani poliçe akdetme yetkisi olan sigorta şirketlerinin, Bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren beş yıl içerisinde başvurmak ve Kanunun 8 inci maddesinde öngörülen şartları yerine getirmekle “emeklilik şirketine” dönüşebilmeleri imkanı da sağlanmıştır.

Diğer yandan, Kanunun 8 inci maddesinde, emeklilik şirketlerinin birden fazla branşta faaliyette bulunması halinde her branşa ait hesabın ayrı tutulması gerektiği hükme bağlandığı gibi, kuruluş izninin Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarafından verileceği ve bu şirketlerin ticaret unvanında “emeklilik” ibaresinin mutlaka bulunması gerektiği de belirtilmiştir.

Gerek yeni kurulacak emeklilik şirketlerinin ve gerekse daha önce kurulmuş hayat sigorta şirketlerinin bireysel emeklilik şirketine dönüşmesinde aranacak koşullar, Kanunun 8 inci maddesinde aşağıdaki şekilde belirlenmiştir. Buna göre, şirketin;

- 1- Anonim şirket şeklinde kurulması,
- 2- Faaliyet konusunun bu Kanunda belirtilen faaliyetlere sınırlandırılmış olması,
- 3- Sermayesinin 20 trilyondan az olmaması ve ödenmiş sermayesinin asgari 10 trilyon olması ve kalan tutarın üç yıl içerisinde ödenmesinin taahhüt edilmesi,
- 4- Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,
- 5- Ana sözleşmesinin Bireysel Emeklilik Kanununa uygun olması,
- 6- İş planı ve sistem tasarımı ile yapılabilirlik raporlarının sunulması,
- 7- Kurucularının;

a-Tasfiyeye tabi tutulan bankerler, bankalar, sigorta şirketleri ile para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren diğer kurumlarda doğrudan veya dolaylı yüzde on veya daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

b-İlgili mevzuat çerçevesinde faaliyetlerinin tamamen veya belirli faaliyet alanları itibariyle sürekli veya başvuru tarihinden önceki bir yıl içerisinde bir ay veya daha fazla süreyle geçici süreyle durdurulma kararı verilmemiş olması,

c- Müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması, taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis yahut basit veya nitelikli zimmet, cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suçlarından dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararlarının bulunmaması,

d- Emeklilik şirketi olmanın gerektirdiği mali güç ve itibara sahip olunması, gerekmektedir.

Kanunun 8 inci maddesiyle yapılan diğer bir düzenleme ise, kuruluş izni için öngörülen sermaye tutarının, Devlet İstatistik Enstitüsü Toptan Eşya Fiyat Endeksinin iki katının gerektirdiği miktar ve sınırları aşmamak üzere Hazine Müsteşarlığınca artırılabilmesi yetkisidir.

Yapılan bu düzenlemelerle, emeklilik şirketlerinin yeterli sermayeye sahip olmaları ve dolayısıyla sağlam bir mali yapıya ulaşmaları amaçlandığı gibi, finans sektöründe son yıllarda yaşanan olumsuz gelişmelerin de etkisiyle olsa gerek, bu şirketlere olumsuz nitelikleri taşıyan gerçek ve tüzel kişilerin kurucu olması engellenmeye çalışılmıştır. Ancak, bu amaçlar gerçekleştirilmeye çalışılırken hukuki olarak tanımlanan belli (yukarıda 7/a, b, c olarak sayılan) ölçütler kullanıldığı gibi; objektif ve hukuki olarak tanımlanması zor görünen, zaman ve kişiye göre değişebilecek “*emeklilik şirketi olmanın gerektirdiği mali güç ve itibara sahip olmak*” gibi net olmayan bir ölçüt de kullanılmıştır. Ayrıca, belirtilen bu ölçüt, şu anda mali piyasalarda faaliyette bulunan tüzel kişiler lehine değerlendirilerek, yine Kanun’un 8 inci maddesinde yer alan; sermayenin en az yüzde elli birinin mali piyasalar konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip tüzel kişilere ait olması ve tüzel kişi kurucuların yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin “emeklilik şirketi olmanın gerektirdiği mali güç ve itibara sahip olmak” ölçütü hariç, kurucularda aranan diğer şartları taşımaları gerekir şeklindeki bir hükümle; belirsiz bir ölçütün daha da belirsiz bir ölçütü (“mali piyasalar konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmak”) taşıdığı varsayılan şirketler lehine yorumlanması sonucunu doğurmuştur.

Kaldı ki, yukarıda ifade edilen ölçütlerin tamamının hukuken objektif olduğu kabul edilse dahi; Kanunda, belirtilen bu ölçütlerin sadece bireysel emeklilik şirketlerinin “kurucuları” bakımından tanımlanmış olması nedeniyle, kuruluştan sonraki dönemlerde bu ölçütleri taşımayan gerçek veya tüzel kişilerin bireysel emeklilik şirketinin ortağı (üstelik te çoğunluk hisselerine sahip ortağı) olmasını engelleyen herhangi bir hüküm mevcut değildir. Kanunun 8 inci maddesinde yer alan düzenlemeye göre, örneğin “vergi kaçakçılığı”, “karapara aklama” veya “dolandırıcılık” suçundan dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunan bir kişi emeklilik şirketinde kurucu ortak olamayacaktır, ancak kuruluş tamamlandıktan sonra şirketin ortağı olabileceği gibi çoğunluk hissesine de sahip olabilecektir. Zira, her ne kadar Kanunun 13 üncü maddesinde, “*bir gerçek veya tüzel kişinin, şirketin sermayesinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya fazlasını temsil eden payları edinmesi ile bir ortağa ait payların şirket*

*sermayesinin yüzde onunu, yüzde yirmisini, yüzde otuzüçünü ya da yüzde ellisini aşması sonucunu doğuran hisse edinimleri ile bir ortağa ait payların söz konusu oranların altına düşmesi sonucunu doğuran hisse devirleri Bakanlığın iznine tabidir."* hükmü mevcut olsa bile; bu iznin verilip verilmemesi konusunda, Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen ölçütlerle herhangi bir bağ kurulmamıştır.

### **1.3.2. Faaliyet Ruhsatı:**

4632 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde yapılan düzenlemeyle, kuruluş izni alan emeklilik şirketinin faaliyette bulunabilmesi için, ayrıca Hazine Müsteşarlığından "emeklilik branşında faaliyet ruhsatı" alması da zorunlu tutulmuştur. Maddeye göre, belirtilen izin için yapılacak başvurularda ise;

- İki yıl içinde en az yüzbin katılımcıya hizmet verecek biçimde gerekli olan her türlü planlamanın yapılmış olması,

-İş planı ve sistem tasarımında öngörülen düzenlemelerin yapılmış olması,

-Fiziksel mekan, teknik ve idari alt yapı ve insan kaynakları uyumunun sağlanmış olması şartları aranacaktır.

Kuruluş izni alındığı halde bir yıl içerisinde Hazine Müsteşarlığına "emeklilik branşında faaliyet ruhsatı" almak üzere başvurulmadığı veya gerekli belgeler tamamlanmadığı takdirde verilen iznin kendiliğinden geçersiz hale geleceği, yine Kanunun 9 uncu maddesinde hükme bağlanmış ve maddenin devamında emeklilik branşında ruhsat alan şirketin, ruhsat tarihinden itibaren üç ay içerisinde Sermaye Piyasası Kurulu'na "fon" kurmak üzere başvuruda bulunması gerektiği belirtilmiştir. Kuruluş izni ve emeklilik branşında faaliyet ruhsatı alındığı halde, süresi içerisinde Sermaye Piyasası Kurulu'na başvurulmaması veya başvurulmasına rağmen başvurunun reddedilmesi durumunda ise, hem kuruluş izni ve hem de faaliyet ruhsatı kendiliğinden geçersiz olacaktır.

Madde hükmünde gerek kuruluş izni ve gerekse faaliyet ruhsatı ve fon kurma izni için yapılacak başvurularda cevap verme süresi ve taleplerin reddolunması halinde karar gerekçelerinin ilgililere açıklanıp açıklanmayacağına ilişkin bir hüküm mevcut bulunmamaktadır. Maddenin son fıkrasında kuruluş izni ve faaliyet ruhsatı başvurularında istenecek belgeler ile diğer esas ve usullerin belirlenmesinde Hazine Müsteşarlığının yetkili kılınmış olması nedeniyle, yapılacak düzenlemelerde bu konuların da açıklanması gerekmektedir.

### **1.3.3. Emeklilik Şirketlerinin Sorumlulukları:**

Kanunun 11 inci maddesinde, emeklilik şirketlerinin kaliteli hizmet üretmeleri ve katılımcıların hak ve menfaatlerini korumaları açısından gerekli görülen sorumlulukları hükme bağlanmıştır. Maddeye göre, emeklilik şirketi;

-Emeklilik sözleşmelerine ilişkin, Müsteşarlığın belirleyeceği esaslara göre bankalardan hizmet almakla,

-Emeklilik sözleşmesi çerçevesinde tahsil edilen katkıların fona yönlendirilmesini sağlamak ve bireysel emeklilik hesaplarının ve ilgili diğer kayıtların güncelleştirilmesi işlemlerini gerçekleştirmekle,

-Portföy yöneticilerinin, şirketin genel fon yönetim stratejisine ve kararlarına göre fon portföyünü yönetmesini sağlamakla,

-Katılımcıların bireysel emeklilik hesaplarına ait günlük bilgilere erişimine olanak sağlamakla,

-Fon portföyünde yer alan varlıklar, fonun performansı, mali tabloları gibi konularda katılımcılara düzenli bilgi verilmesini sağlamakla,

-Hazine Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından istenecek bilgi, belge ve tablolar ile bireysel emeklilik kayıt sisteminin belirlenecek usul ve esaslara göre hazırlanmasının sağlamakla,

- Hazine Müsteşarlığının belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde şirketin; Sermaye Piyasası Kurulunun belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde de fonun iç denetimini sağlamakla,

-Bireysel emeklilik hesaplarının ve emeklilik faaliyetlerinin sürekliliğini ve fon varlıklarının korunmasını sağlamak üzere, kayıtların ve varlıkların saklanması konusunda gerekli tedbirleri almakla sorumludur .

Emeklilik şirketlerinin esas faaliyet konusu ile ilgili olarak tespit edilen yukarıdaki sorumlulukları dışında, Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında da; emeklilik şirketlerinin ve bireysel emeklilik araçlarının, katılımcılara, üçüncü kişilere ve kuruluşlara karşı gerçeğe aykırı, yanıltıcı ve aldatıcı beyanda bulunamayacağı; ilan, reklam ve broşürleri ile bu amaca yönelik her türlü faaliyetlerinde bu nitelikteki ifadelerle yer veremeyecekleri hükme bağlanmıştır.

#### **1.3.4. Emeklilik Şirketlerine Yönelik Diğer Düzenlemeler:**

4632 sayılı Kanunda emeklilik şirketlerine yönelik olarak, yukarıda belirtilen düzenlemeler dışında; 12 nci madde ile şirket teşkilat ve organlarına ilişkin düzenlemeler, 13 üncü maddede şirketlerin anasözleşme değişiklikleri, hisse ve mal varlıklarının devri ve şirket birleşmeleri konusundaki düzenlemeler, 14 üncü maddede de şirketlerin sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getiremediğinin veya mali bünyelerinin zayıflamakta olduğunun tespit edilmesi durumunda alınacak önlemler ve yapılacak işlemlere ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

### **1.4. EMEKLİLİK YATIRIM FONLARINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER:**

4632 sayılı Kanunun 4 üncü bölümünde emeklilik şirketlerinin kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin düzenlemeler yapıldıktan sonra, 5 inci bölümde emeklilik şirketlerinin katılımcılarının katkılarını değerlendirmek amacıyla kurmak zorunda oldukları " emeklilik yatırım fonları" na ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

#### 1.4.1. Emeklilik Yatırım Fonlarının Tanımı :

Kanunun 15 inci maddesine göre, emeklilik yatırım fonu, şirket tarafından emeklilik sözleşmesi çerçevesinde alınan ve katılımcılar adına bireysel emeklilik hesaplarında izlenen katkıların, riskin dağıtılması ve inançlı mülkiyet esaslarına göre işletilmesi amacıyla oluşturulan malvarlığıdır. Fonun tüzel kişiliği bulunamakta olup, Kanunda belirtilen amaçlar dışında kurulması ve kullanılması olanaklı değildir.

Yapılan bu düzenleme ile, gerek katılımcıların ve gerekse katılımcılar adına işverenleri tarafından yapılan ödemelerin (katkıların) bireysel emeklilik hesaplarında günlük izlenen emeklilik yatırım fonu olarak değerlendirilmesi sağlanmıştır. 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 32/c maddesinde sermaye piyasası kurumu olarak belirtilen "yatırım fonları" içerisinde düşünülen "emeklilik yatırım fonları" tanımı gereği değişik sermaye piyasası araçlarından oluşacağından ve bireysel yatırım yerine kolektif yatırımı amaçladığından, riskin dağıtılmasını sağlayacak ve inançlı mülkiyet esaslarına göre faaliyette bulunacaktır. Belirtilen fonlar, katılımcıların bireysel emeklilik hesaplarındaki günlük birikimleri gösterecekler, katkıların değerlendirilmesi dışında bir amaç için faaliyette bulunamayacaklardır. Kanunun 16 ve 17 inci maddelerinde açık olarak hükme bağlandığı üzere, her bir emeklilik şirketinin kuracağı emeklilik yatırım fonu sayısı asgari üç olacaktır.

Diğer yandan, emeklilik yatırım fonlarının tüzel kişiliği bulunmadığından, bu fonlarla ilgili her türlü işlem fonun kurucusu emeklilik şirketi tarafından yürütülecektir.

Maddenin devamında ise, emeklilik şirketlerinin, fon içtüzüğü, emeklilik sözleşmesi ve Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenecek diğer belgelerle birlikte, fon kurmak üzere Kurul'a başvurmasının zorunlu olduğu belirtilmiş ve fon iç tüzüğü *"katılımcı ile şirket, saklayıcı ve portföy yöneticisi arasında fon portföyünün inançlı mülkiyet esaslarına göre saklanmasını ve vekalet akdi hükümlerine göre yönetimini konu alan ve genel işlem şartlarını içeren ilthaki bir sözleşme"* olarak tanımlanmıştır. Bu düzenleme ile emeklilik yatırım fonu içtüzüğünün mahiyeti ve hukuki yapısı açıklanmıştır.

Maddede Sermaye Piyasası Kurulu'na yapılan başvuruların hangi sürede sonuçlandırılacağına ilişkin bir hüküm bulunmamakla beraber, gerek fonların kuruluş iznine ve gerekse fon iç tüzüğüne yönelik esas ve usullerin Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirleneceği belirtilmiş bulunduğundan, yapılacak düzenlemelerde belirtilen konuya da yer verilmesi ihtimal dahilindedir.

#### 1.4.2. Emeklilik Yatırım Fonlarının Faaliyet Esasları:

Kanunun 15 inci maddesinde emeklilik yatırım fonları ile fon içtüzüğünün tanımı yapıldıktan sonra, 16 ncı maddede de fonun faaliyete geçmesine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Madde hükmüne göre;

Emeklilik şirketi, fon kuruluş izni tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen belgelerle birlikte, fon katılma

belgelerinin kayda alınması talebiyle Sermaye Piyasası Kurulu'na başvurmak zorundadır. Bu başvurunun belirtilen süre içerisinde yapılmaması halinde ise, fon içtüzüğü ticaret sicilinden terkin ettirilerek buna ilişkin belgeler altı işgünü içerisinde Sermaye Piyasası Kurulu'na gönderilecektir.

16 ncı maddenin 2 nci fıkrasında da, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yapılacak değerlendirmeler sonucu uygun görülen ve fon içtüzüğünde yer alan, kurulacak asgari üç fonun her biri için ayrı ayrı olmak üzere, şirketin ödenmiş sermayesinin asgari yirmide biri tutarındaki fon miktarına karşılık gelen pay sayısının Kurul kaydına alınacağı ve fon portföylerinin öncelikle bu paylara karşılık gelen tutar ile oluşturulacağı hükme bağlanmış; katılımcıların katkıları karşılığında verilecek payların fon içtüzüğünde öngörülen tutara karşılık gelen payları aşması halinde ise, yeni pay sayısının artırılması ve artırılan payların Kurul kaydına alınması talebiyle Kurula başvurulacağı belirtilmiştir.

Yapılan bu düzenlemeyle, asgari üç adet olmak üzere, emeklilik şirketinin kuaracağı her fon için sermayesinin yirmide birini tahsis etmesi ve katılımcıların daha ilk katkılarından itibaren kurumsal yatırımın getireceği ek olanaklardan yararlanması sağlanmıştır. Her bir fona ilişkin katılma belgeleri tükendikten sonra emeklilik şirketinin daha önce tahsis etmiş olduğu tutarın tamamı geri alınmış olacaktır. Bununla birlikte, katılımcıların aynı şirketin başka fonunu tercih etmeleri veya birikimlerini başka bir emeklilik şirketine aktarmaları nedeniyle şirketin emeklilik yatırım fonundaki katılma belgelerinin başlangıçtaki sayının altına düşmesi halinde bu katılma belgesi şirket uhdesinde kalacaktır. Böylece, bir emeklilik yatırım fonundaki pay adedi katılımcıların katkıları ile artacak veya en az kuruluş anındaki kadar olacaktır.<sup>3</sup>

#### **1.4.3. Emeklilik Yatırım Fonlarının Mal Varlığı, Portföyü Ve Varlıklarının Saklanması Yönelik Düzenlemeler:**

Daha önceki açıklamalardan görüleceği üzere, bireysel emeklilik şirketlerini kurmuş olduğu emeklilik yatırım fonlarının varlıkları esas olarak sisteme katılanların katkılarından oluşmakta; şirket bu varlıkları katılımcılar adına idare etmektedir. Yani fonun varlıkları katılma belgelerine sahip katılımcılara aittir. Belirtilen bu nedenle Kanunun 17 inci maddesiyle yapılan düzenlemede; fonun malvarlığının, şirketin bu Kanundan ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunundan, emeklilik sözleşmesinden, fon içtüzüğünden ve ilgili mevzuattan doğan yükümlülüklerini yerine getirmesi ve sorumluluğunu karşılaması dışında bir amaçla kullanılmayacağı; rehn edilemeyeceği, teminat gösterilemeyeceği, üçüncü şahıslar tarafından haczedilemeyeceği ve iflas masasına dahil edilemeyeceği ifade edilmiştir.

Belirtilen bu düzenleme ile, fon malvarlığının, ancak bu varlıkların sahibi olan katılımcılar için kullanılacağı hükme bağlanmış ve katılımcılar korunmuştur.

Maddenin ikinci fıkrasında, emeklilik şirketlerinin emeklilik sözleşmelerinde belirtmek koşuluyla, para ve sermaye piyasası araçlarından oluşan farklı portföy yapılarına sahip, SPK tarafından belirlenen türlerden olmak üzere en az üç fon kurmak zorunda oldukları belirtilmiş; üçüncü fıkarda da fon portföyündeki varlıkların saklayıcı nezdinde saklanacağı;

---

<sup>3</sup> Madde gerekçesi

katılımcıların pay adedinin katılımcı bazında ve katılımcının erişebileceği şekilde izleneceği hükme bağlanmıştır. İkinci fıkrada ayrıca, fon portföy sınırlamalarına ilişkin ilkelerin, fon portföyünde yer alacak Devlet iç borçlanma senetlerinin asgari oranı ve yabancı menkul kıymetlerin azami oranı ile fon portföyündeki varlıkların değerlendirilmesine ilişkin esas ve usullerin SPK tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

İkinci ve üçüncü fıkrada yapılan düzenlemeler, katılımcılara tercih hakkı kullanarak yatırım kararlarında etkili olmalarını sağlaması ve katılımcının hesaplarına ulaşarak günlük birikimini öğrenmesi bakımından önemli düzenlemelerdir. Ancak, ikinci fıkrada yapılan düzenlemeyle fonların portföy yapısının ne şekilde oluşacağı Sermaye Piyasası Kurulu'nun belirlemelerine bağlandığından, katkı payları nedeniyle elde edilecek getirilerin alternatif yatırım araçlarıyla karşılaştırılması ve bu konuda bir tahmin yapılabilmesi olanaklı bulunmamaktadır. Sağlanacak getirilerin karşılaştırılması bir yana, Sermaye Piyasası Kurulu'nun portföy yapısıyla ilgili belirlemelerinde "tercihini" Devlet iç borçlanma senetlerinden yana kullanması durumunda ise, Kanunun daha ilk maddesinde ifade edilen *"bireysel emekliliğe yönelik tasarrufların yatırıma yönlendirilmesi"* amacının rafa kaldırıldığı ve bireysel emeklilik sisteminde oluşan fonların bir borçlanma yöntemi olarak kamu bütçesinin finansmanında kullanıldığı söylenebilecektir..

Diğer yandan, üçüncü fıkrayla yapılan düzenlemede, fon varlıklarını saklayacağı belirtilen "saklayıcı" Kanunda tanımlanmamıştır. Belirtilen ifade ile bütün emeklilik şirketlerini kapsayan "Takasbank" benzeri bir merkezi birimin mi, yoksa her emeklilik şirketi nezdinde bu amaçla görevlendirilecek bir birimin mi kastedildiği açık değildir. Sistemin katılımcılara, bütün birikimlerini alarak emeklilik şirketleri arasında geçiş yapma olanağı sağladığı düşünüldüğünde, "saklayıcı"nın merkezi bir birim olmasında yarar bulunmaktadır.

#### **1.4.4. Emeklilik Yatırım Fonlarına Yönelik Diğer Düzenlemeler:**

4632 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde fon portföyünün yönetimi, 19 uncu maddesinde de emeklilik yatırım fonlarının birleştirilmesi ve devrine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Bu düzenlemelerle, portföy yönetimlerinin Sermaye Piyasası Kurulu'na da onaylanması ve gerekli görülen hallerde Sermaye Piyasası Kurulu'na şirketten portföy yöneticilerini değiştirmesini isteyebilme hakkı sağlanmış; ayrıca, esasen süresiz kurulan emeklilik yatırım fonlarının Kanunda sayılan durumların oluşması halinde, aynı şirkete ait diğer fonlarla birleştirilmesine, malvarlığının bir başka şirkete devredilmesine ilişkin hükümler konulmuştur.

#### **1.5. DENETİM:**

4632 sayılı Kanunun altıncı bölümünde yer alan 20 ve 21 inci maddelerde, emeklilik şirketlerinin, emeklilik yatırım fonlarının, fonların portföy yöneticilerinin ve saklayıcıların denetlenmesine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelere göre;

-Emeklilik şirketlerinin bu Kanun çerçevesinde yürütülen emeklilik faaliyetleri ile sigortacılık faaliyetlerinin yılda en az bir kez Hazine Müsteşarlığı tarafından,

-Emeklilik yatırım fonlarının, portföy yöneticilerinin ve saklayıcıların hesap ve işlemlerinin yılda en az bir kez Sermaye Piyasası Kurulu tarafından,

-Emeklilik şirketlerinin mali yönden bağımsız dış denetiminin, yılda en az bir kez bağımsız denetleme kuruluşları tarafından,

-Emeklilik yatırım fonlarının hesap ve işlemlerinin de ayrıca üçer aylık dönemleri itibarıyla bağımsız denetleme kuruluşları tarafından denetlenmesi yasal zorunluluktur.

Kanunla yapılan diğer bir düzenlemeye göre, denetimler sonucunda düzenlenecek raporlar konularına göre Hazine Müsteşarlığı veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından değerlendirilecek ve sonuçlandırılacaktır.

## 1.6. CEZA HÜKÜMLERİ:

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 22, 23 , 24 ve 25 inci maddelerinde ceza hükümleri düzenlenmiş olup; yapılan düzenlemelerde suç ve cezalar “idari” ve “adli” olmak üzere iki kategoride hükme bağlanmıştır.

Kanunun 22 nci maddesinde 17 başlık halinde sayılan idari suçların tamamen maktu idari para cezasıyla tecziye edileceği belirtilmiş (örneğin Kanunun 4 üncü maddesi hükümlerine aykırı emeklilik sözleşmesi düzenlenmesi halinde iki milyar lira); ayrıca, bu cezaların uygulanmasında öncelikle ilgili kuruluş ve kişilerin savunmalarının alınacağı ve ceza uygulama hakkının beş yıllık zaman aşımına tabi olduğu, cezaların 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince tahsil olunacağı hükme bağlanmıştır.

İdari para cezalarıyla ilgili olarak Kanunda belirtilen diğer bir husus da, fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezasının iki katı, izleyen tekrarlar da üç katı artırılarak uygulanacağı; bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezasının verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezaların tekrarda esas alınmayacağıdır. Bu düzenleme ile Kanunda 17 başlık halinde sayılan her bir idari suç tekerrür hükümleri bakımından ayrılmış (bağımsız olarak değerlendirilmiş) ve tekerrür hükümlerinin uygulanması için aynı fiilin iki yıl içerisinde birden fazla işlenmiş olması halinde cezaların artırılarak uygulanacağı ifade edilmiştir.

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 23 üncü maddesinde ise, bu kanuna tabi gerçek ve tüzel kişilerin, emeklilik şirketlerinin yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile imza yetkisini haiz mensuplarının, bu kanunun uygulanması ve uygulanmasının denetiminde görev alanların, bu kanuna tabi kuruluşların çalışanları ve diğer görevlilerin, emeklilik şirketlerinin itibarını kırabilecek veya mal varlığına zarar verebilecek bir duruma kasten sebebiyet veren veya bu yolda asılsız haber yayanların adli suç olarak değerlendirilecek fiilleri ve bu fiillere karşılık gelen ve ceza mahkemeleri tarafından hükmolunacak cezalar belirtilmiştir.

Kanunun 23 üncü maddesinde tanımlanan adli suçların kovuşturma usulü, 24 üncü maddede hükme bağlanmış ve bu suçlardan dolayı kovuşturma yapılmasının, konularına göre Hazine Müsteşarlığı veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağlı olduğu; belirtilen başvuruyla da Müsteşarlık veya Kurulun aynı zamanda müdahil sıfatı kazanacağı ifade edilmiştir.